

Урок правознавства

**Бовкунова Лідія
Петрівна,
вчитель історії та
правознавства,
вчитель-методист**

Право на освіту в Україні

Мета: ознайомити учнів з основними положеннями конституційного права громадян України на освіту, правами та обов'язками учасників навчально-виховного процесу;

- розвивати уміння аналізувати нормативні акти, розв'язувати відповідні правові ситуації;
- формувати розуміння потреби в неперервній освіті та самоосвіті, висловлювати судження щодо її важливості для людини;

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: урок із використанням технологій критичного мислення

Обладнання: Конституція України, витяги із Закону України «Про освіту», кружечки, зображення виноградного листка, малюнки, паперові стрічки з написами навчальних закладів.

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Вступна частина (виклик)

Ти знаєш, що ти людина
Ти знаєш про це чи ні
Усмішка твоя – єдина,
Мука твоя єдина,
Очі твої – одні.

Вчитель: Людина –найцінніший скарб. Кожен із нас –неповторна особистість, яка живе сьогодні , і саме такої більше немає , не було і не буде. Людство зрозуміло це і визначило основні права та свободи людини.

Метод «Мікрофон»

Що називають правами людини?

В яких міжнародних документах вони проголошені?

Коли було прийнято «Загальну декларацію прав людини»?

Яку річницю ми будемо відзначати 10 грудня 2012 року?

Де закріплені права громадян України?

Робота з малюнками: Вчитель пропонує подивитися на малюнки учнів (картинки), що знаходяться на дошці та відгадати, які права на них зображені?

Вчитель: Всі права – це є можливості , які необхідні людині для життя та розвитку. Вони всі необхідні і важливі. Сьогодні ми познайомимося ще з одним правом, а з яким саме, ви дізнаєтесь після того, як зможете розшифрувати це слово. (в а т с о і) **Метод «Анаграма»**

(Учні пропонують варіанти)

Вчитель: Так, це право на освіту.

Що ж ви знаєте про право на освіту? В чому зміст права на освіту?

А зараз прошу вас заповнити 2 колонки **таблиці «ЗХД»**

Знаю	Хочу дізнатись	Дізнавсь

Вчитель: Сьогодні ми познайомимося з нормативними актами про освіту, дізнаємося зміст цього права, познайомимося з правами та обов'язками учасників навчально-виховного процесу, спробуємо аналізувати та вирішувати правові ситуації

Прочу відкрити зошити та записати тему уроку.
(Тема і план записані на дошці)

План

1. Для чого потрібна освіта?
2. Зміст права на освіту.
3. Які середні навчальні заклади існують в Україні?
4. Якими є права та обов'язки учнів, вчителів і батьків у навчальному процесі?

IV. Основна частина уроку

Вчитель: Тож продовжимо свою мандрівку в країну «Правознанію»

1. Для чого потрібна освіта? Роль освіти в житті людини і в моєму житті.

Про важливість освіти, знань в житті людини найкраще, найточніше сказано в прислів'ях та приказках, які є своєрідними перлинами народної мудрості.

Метод «Закінчити речення»

(Вчитель називає першу частину, а учні закінчують)

Наука в ліс не веде, а з лісу виводить.

Вчення — світ, а невчення — тьма.

Вік живи — вік учись

Письменний бачить поночі більше, як неписьменний вдень.

Шануй учителя, як родителя.

Хто пише й малює, той діток своїх годує.

Хто хоче більше знати, треба менше спати.

Потрібно учитися — завжди пригодиться

Книга вчить, як на світі жити.

Хто знання має, той мур зламає.

Хто грамоти вміє, той добре і жне, і сіє

Вчитися ніколи не пізно.

А які ви знаєте вислови, прислів'я про важливість навчання та освіти?

(Учні називають прислів'я, які підібрали вдома, виконуючи д/з)

Вчитель: Навіщо ж потрібна освіта? Як ви зрозуміли ці вислови?

Що особисто для вас означає бути освіченим?

Метод «гронування»

У кожного на парті лежить кружечок, прошу записати 1-2 словами. (Діти по черзі називають і передають на передню парту, а вчитель прикріплює їх до дошки, де є зображення листка винограду, у формі виноградного грона (достаток, самовираження, гарна праця, забезпечена старість, задоволення потреб, впевненість в майбутньому, розвиток, таланти і здібності, престиж в суспільстві, стати культурною людиною, відкриває можливості, захист прав і свобод, формування особистості, самореалізація, впевненість, задоволення).

Вчитель: Освіта — основа інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави.

Мета освіти — всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей; формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору; збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення його освітнього рівня; забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями.

Освіта в сучасному глобалізованому й інформатизованому світі дедалі більше стає вирішальним чинником суспільного прогресу та національної безпеки, важливою складовою повного розвитку людської особистості, збільшення поваги до прав і свобод людини.

Сьогодні цілком очевидно, що без належної освіти людина не зможе забезпечити собі відповідних умов життя і реалізуватись як особистість, а також усвідомити й захистити свої права. Високий рівень освіти населення є важливим чинником, що позитивно впливає на створення сприятливих умов для повної реалізації прав і свобод людини і громадянина.

2. Зміст права на освіту в Україні

Вчитель: Право на освіту - це конституційне право, воно закріплене в Конституції України та в Законах України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про вищу освіту» та інших нормативних актах.

В чому зміст цього права?

Робота з правовими джерелами (підручник стор.67)

Самостійна робота в парах: (Учні знайомляться зі змістом ст. 53 Конституції України і витягом із Закону України «Про освіту», по черзі задають один одному запитання до кожного положення статті. Потім вчитель пропонує учням озвучити свої запитання.)

Хто має право на освіту?

Яка освіта є обов'язковою в Україні?

Хто забезпечує це право?

Розвиток якої освіти забезпечує держава?

Як можуть громадяни отримати безкоштовну вищу освіту?

Яке право гарантується національним меншинам?

Як забезпечує держава право на освіту?

По ходу обговорення вчитель може пояснювати незрозумілі поняття.

Вчитель: Право на освіту забезпечується:

– розгалуженою мережею закладів освіти різних форм власності;
відкритим характером закладів освіти, вибором умов для вибору профілю навчання відповідно до здібностей, інтересів громадян;
різними формами навчання - очною, заочною, вечірньою, екстернатом.

Метод «Чехарда»

Вчитель: Людина вчиться все життя, тому і освіту здобуває все життя. (На партах в учнів лежать листки паперу з даними написами, треба їх розмістити в певну систему, один учень одночасно виконує цю роботу біля дошки, а потім перевіряють).

Структура освіти

- дошкільна освіта
- загальна середня освіта
- позашкільна освіта
- професійно-технічна освіта
- вища освіта
- післядипломна освіта
- аспірантура
- докторантура
- самоосвіта

3. Які середні навчальні заклади існують в Україні.

Вчитель: Загальна середня освіта є обов'язковою в Україні.

Ст. 35 Закону України «Про освіту»

Загальна середня освіта забезпечує всебічний розвиток дитини як особистості, її нахилів, здібностей, талантів, трудову підготовку, професійне самовизначення, формування загальнолюдської моралі, засвоєння визначеного суспільними, національно-культурними потребами обсягу знань про природу, людину, суспільство, виробництво, екологічне виховання, фізичне вдосконалення.

Вчитель: Де і як можна здобути середню освіту?

(На дошку прикріплюється круг, на якому написано «загальна середня освіта», потім у формі промінців до нього додаються смуги паперу з написами назв навчальних закладів. Смужки можуть бути різного

кольору:

- 1) заклади, які дають тільки повну загальну середню освіту;
- 2) заклади, які дають ще професійну освіту;
- 3) заклади, які дають ще вищу освіту.

Які написані слова на вивісці нашої школи? Хто пам'ятає?

«Загальноосвітня середня школа I-III ступенів № 10»

Що означає цей напис: - надає загальну середню освіту

– включає III рівні освіти:

- 1) початкова(1-4 класи) 2) базова (5-9 класи) 3) повна (10-11 класи)

Вчитель: А в яких ще навчальних закладах можна отримати повну середню освіту?

Метод «Мікрофон»

Вчитель за відповідями учнів продовжує складати схему:

Учні називають: гімназія, ліцей, НВК, колегіум, спеціалізовані школи, загальноосвітня школа – інтернат, спеціальна загальноосвітня школа, загальноосвітня школа – інтернат).

Вчитель: Ось ви закінчите 9 класів, який рівень освіти ви матимете?

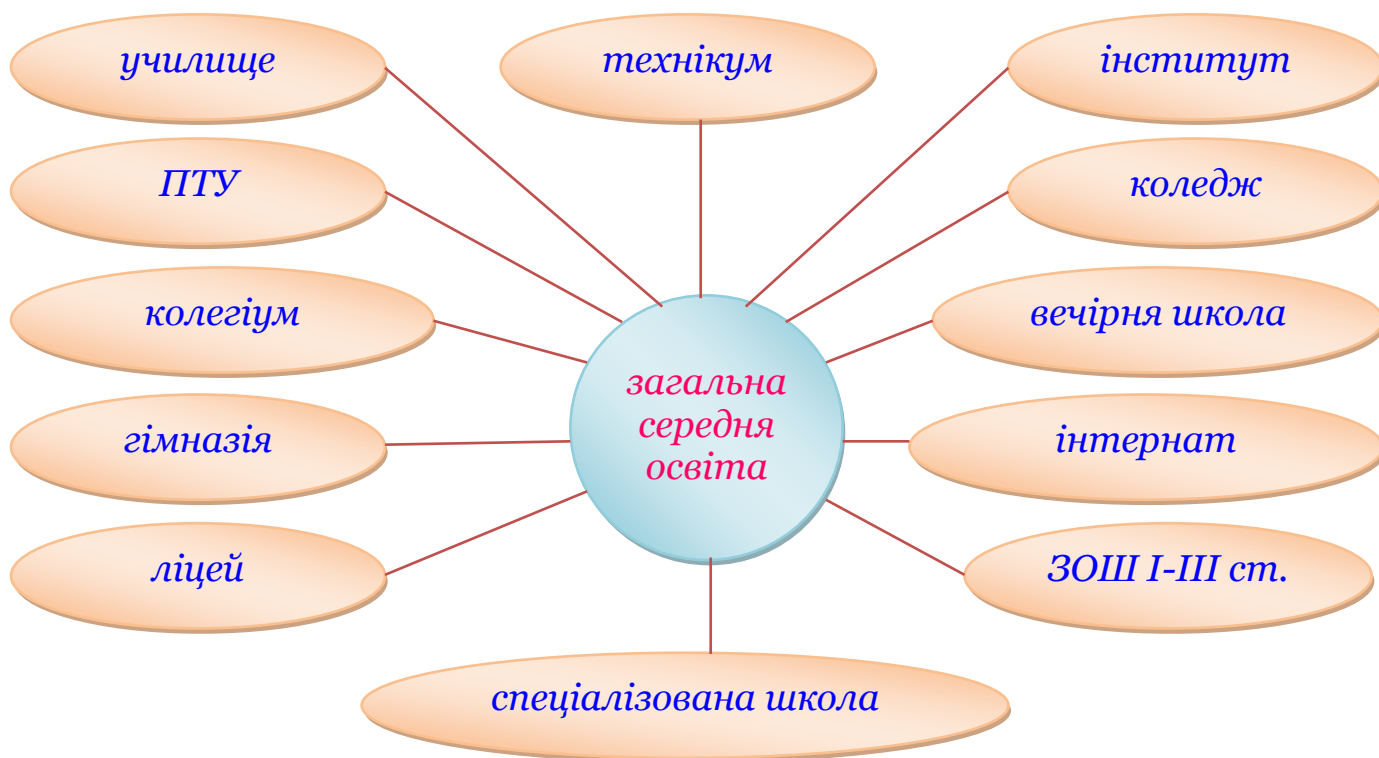
Чи достатньо цього згідно українського законодавства?

А де ви плануєте навчатись далі?

Де ще можна здобути середню освіту?

- професійно –технічні училища;
- вечірня школа;
- коледжі, технікуми, училища (вищі навчальні заклади I-II рівнів акредитації)

Метод «Кластер»

Розігрування правової ситуації учнями класу (опереджувальне завдання)
(Юридична задача **стор.67** підручника.

Ролі: Марійка, батько, мати, класний керівник

Аналіз правової ситуації (стор. 180)

Що ми порадимо родині? Як вийти з цієї ситуації?

Адже в Україні є обов'язковою повна середня освіта.

4.Права та обов'язки учасників навчально-виховного процесу.

Хто ж є учасниками навчально-виховного процесу?

Так, це учні, батьки, вчителі. Кожен із них має свої права та обов'язки.

Робота з таблицею на стор.68 Учні опрацьовують і мають визначити, які права є однаковими для всіх учасників та чим вони відрізняються.

Складання порівняльної таблиці

Права	Однакові			
		учні	вчителі	батьки
	Участь у роботі органів шкільного само врядування, вибір форми навчання	Участь у конкурсах..., Обирати профіль навчання, користуватися навчальною базою	На повагу професійної честі та гідності, вибір засобів навчання, підвищення кваліфікації	Захищати законні інтереси дітей
Обов'язки		виконувати Статут школи, правила внутрішнього трудового розпорядку, правила для учнів, систематично і глибоко оволодівати знаннями, дотримуватися моральних та етичних норм, дбайливо ставитись до шкільного майна	Підвищувати професійний рівень, забезпечувати умови для засвоєння навчальних програм, захищати учнів від будь-яких форм насильства, дотримуватися педагогічної етики, виконувати Статут школи, правила внутрішнього трудового розпорядку	Забезпечувати умови для здобуття дитиною повн. заг. осв.

Вчитель: Як же зрозуміти: **Освіта - це право чи обов'язок?**
(на дошці записано запитання)

Метод «Прес» (Учні висловлюють свої думки):

Я вважаю...Тому що... Наприклад... Висновок.

IV. Рефлексія

Вчитель: Так що ж ми з вами дізнались та чого навчились.

Прошу заповнити останню колонку нашої **таблиці «ЗХД»**.

Декілька учнів озвучують.

Яку цінну для себе інформацію ви отримали? Які висновки зробили?

Оцінювання:

V. Домашнє завдання

1. Підготувати твір-роздум «Які права мені насправді потрібні в школі».

2. Підготувати листівку-заклик: «Краще навчатися в школі, ніж...»
(палити на дворі із друзями, бешкетувати на вулиці, грати в комп'ютерному клубі тощо).